

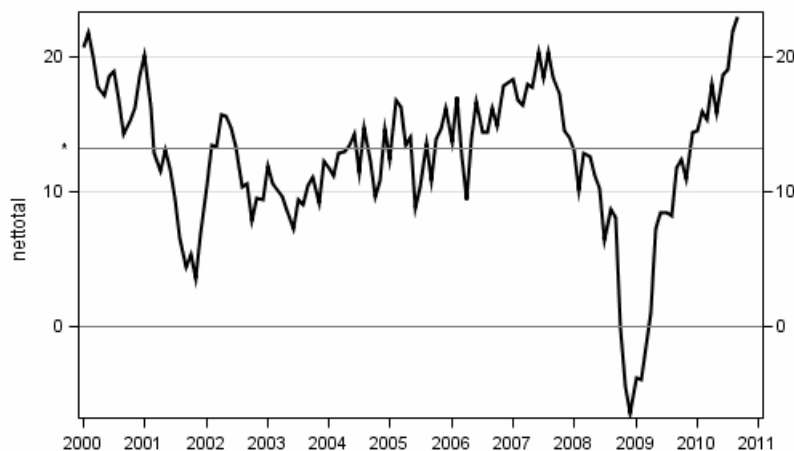
Konsumentbarometern

2010, september

Konsumenternas förtroende starkast genom tiderna

Konsumenternas förtroende för ekonomin var i september högre än någonsin tidigare. Konsumenternas förtroendeindikator var i september 23,0, då den i augusti var 21,9 och i juli 19,1. För ett år sedan visade förtroendeindikatorn ett värde på 11,7. Uppgifterna framgår av Statistikcentralens konsumentbarometer. För barometern intervjuades 1–17 september 1 412 personer bosatta i Finland.

Konsumenternas förtroendeindikator

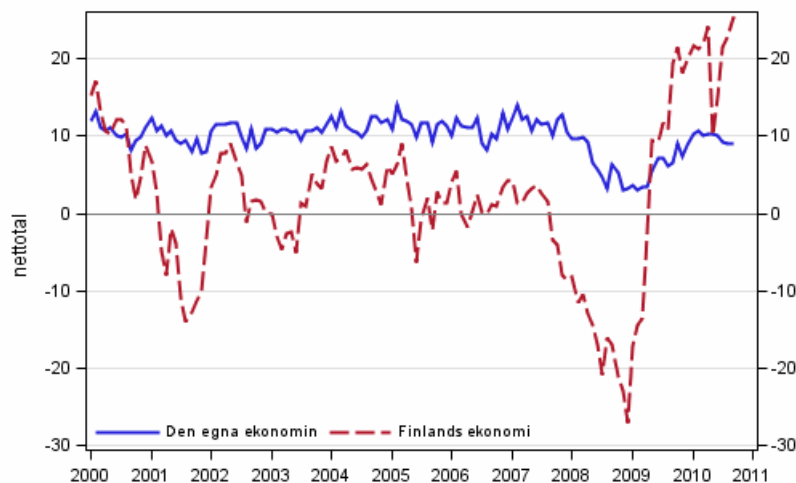
* medeltal 10/1995 - 09/2010

Av de fyra delfaktorerna i konsumenternas förtroendeindikator förbättrades i september förväntningarna på Finlands ekonomi och de egna möjligheterna att spara jämfört med föregående månad. Konsumenterna har senast trott lika starkt på Finlands ekonomi år 1994. I september var konsumenternas syn på den egna ekonomin och utvecklingen av arbetslösheten i Finland oförändrad. Dessutom bedömde konsumenterna i september att inflationen kommer att accelerera och att det är lönsamt att ta lån. Konsumenterna hade nu något fler inköpsplaner än under föregående månader.

I september trodde redan 56 procent av konsumenterna att den ekonomiska situationen i Finland blir bättre under det följande året. Bara 8 procent av konsumenterna bedömde för sin del att landets ekonomi försämras.

För ett år sedan var motsvarande andelar 55 och 16 procent. I september litade 28 procent av konsumenterna på att den egna ekonomin förbättras och 12 procent befarade att den blir sämre inom ett år.

Konsumenternas förväntningar på den egna ekonomin och Finlands ekonomi om ett år

I september litade 39 procent av konsumenterna på att arbetslösheten minskar i Finland under det följande året och 21 procent uppskattade att arbetslösheten ökar. För ett år sedan var motsvarande andelar dystra 16 och 60 procent.

I september antog 20 procent av de sysselsatta att risken för arbetslöshet minskat för deras egen del under de senaste månaderna, medan 12 procent åter bedömde att risken ökat. För ett år sedan var dessa andelar dystra 7 och 30 procent. I september uppskattade 43 procent av de sysselsatta att risken för arbetslöshet var oförändrad och 25 procent upplevde att de inte alls är i farozonen att bli arbetslösa.

I september förutspådde konsumenterna att konsumentpriserna stiger med 2,6 procent under de följande 12 månaderna. Inflationsförväntningarna var för ett år sedan 1,6 procent. Långtidsmedelvärdet för inflationsförväntningarna är 2,1 procent.

I september antog 66 procent av konsumenterna att tidpunkten att spara är god. Motsvarande andel för ett år sedan var 55 procent av konsumenterna. Av hushållen hade 67 procent sparat och 81 procent trodde att de kan spara under det följande året.

Av konsumenterna ansåg 71 procent i september att det är fördelaktigt att ta lån. I augusti var motsvarande andel 64 procent. I september planerade 14 procent av hushållen att ta lån inom ett år.

Av konsumenterna bedömde 53 procent i september att det är fördelaktigt att köpa kapitalvaror. Fler hushåll än tidigare använder pengar t.ex. till att resa, inreda bostaden eller skaffa hemteknik eller fritidsartiklar under de följande sex månaderna. Av hushållen avsåg 18 procent att ganska eller mycket säkert köpa bil inom ett år och 7 procent bostad. Motsvarande andelar var i september i fjol 14 och 8 procent.

Konsumenternas syn på ekonomin

	Medeltal 10/1995-	Maxvärde 10/1995-	Minvärde 10/1995-	09/2009	08/2010	09/2010	Utsikter
A1 Konsumenternas förtroendeindikator = (B2+B4+B7+D2)/4	13,2	23,0	-6,5	11,7	21,9	23,0	++
B2 Egen ekonomi om 12 månader (netttotal)	9,1	14,1	2,3	6,6	8,9	9,0	+/-
D2 Hushållets möjligheter att spara 12 månader framåt (netttotal)	37,0	52,0	10,9	47,8	47,4	49,2	++
B4 Finland's ekonomi om 12 månader (netttotal)	5,2	25,4	-27,1	19,5	22,8	25,4	++
B7 Arbetslösheten i Finland om 12 månader (netttotal)	1,4	27,6	-51,1	-27,0	8,5	8,4	+
B6 Inflation om 12 månader (procent)	2,1	4,6	0,6	1,6	2,4	2,6	
C1 Tidpunktens fördelaktighet för att köpa kapitalvaror (netttotal)	21,2	41,8	-14,2	33,8	29,0	30,4	+
C2 Tidpunktens fördelaktighet för att spara (netttotal)	11,0	36,8	-19,6	7,4	20,2	19,5	+
C3 Tidpunktens fördelaktighet för att ta lån (netttotal)	18,4	42,0	-47,1	23,1	17,9	26,8	+

Nettotalet erhålls genom att vikta svarsalternativen och subtrahera den procentuella andelen nekande svar från den procentuella andelen jakande svar på en fråga. Konsumenternas förtroendeindikator beräknas som ett genomsnitt av delfaktorernas netttotal. Nettotalen och förtroendeindikatorn kan variera mellan -100 och 100, ju högre siffra desto mer optimistisk är synen på ekonomin.

Förklaringar till kolumnen "Utsikter": ++ Mycket goda utsikter, + Goda utsikter, +/- Neutrala utsikter, - Dåliga utsikter, -- Mycket dåliga utsikter. Nettotalets avvikelse från medeltalet har jämförts med standardavvikelsen.

Alla EU-länders (säsongrensade) barometerresultat publiceras senare på EU-kommissionens webbplats: European Commission, DG ECFIN, Business and Consumer Survey Results;

Innehåll

1. En översikt över det förflutna.....	5
1.1. Finlands ekonomi och arbetslösheten.....	5
1.2. Den egna ekonomin och sparandet.....	5
1.3. Konsumenternas förtroendeindikator.....	5
1.4. Inflationen.....	5
1.5. Tidpunktens lämplighet.....	6
2. Metoden för konsumentbarometern.....	7

Tabeller

Tabellbilagor

Tabellbilaga 1. Konsumenternas syn på ekonomin.....	8
---	---

Figurer

Figurbilagor

Figurbilaga 1. Konsumenternas förtroendeindikator	9
Figurbilaga 2. Mikro- och makroindikatorer.....	9
Figurbilaga 3. Egen ekonomi.....	9
Figurbilaga 4. Finland's ekonomi	10
Figurbilaga 5. Inflation.....	10
Figurbilaga 6. Arbetslösheten.....	10
Figurbilaga 7. Tidpunktens fördelaktighet för att.....	11
Figurbilaga 8. Hushållets penningssituation.....	11
Figurbilaga 9. Hushållets avsikter att ta lån, inom 12 månader.....	11
Figurbilaga 10. Hushållets köp av kapitalvaror, 12 månader framåt vs 12 månader bakåt.....	12
Figurbilaga 11. Hushållets avsikter att köpa, inom 12 månader.....	12

1. En översikt över det förflutna

1.1. Finlands ekonomi och arbetslösheten

Den finska ekonomin började i slutet av år 1993 återhämta sig ur depressionen. Konsumenternas förväntningar på Finlands ekonomi var mycket positiva 1994–1995. Under minirecessionen i början av år 1996 försvagades uppskattningarna, men redan under våren 1997 översteg nettotalet för förväntningarna +20. Under hösten 1998 rasade tron på en fortsatt tillväxt av ekonomin till som lägst sedan depressionsåren som en följd av de dåliga globala ekonomiska nyheterna. Efter det tilltog dock förväntningarna snabbt. En försvagning av exportutsikterna under våren 2001 gjorde att konsumenterna blev pessimistiska om landets ekonomi. Senare var uppskattningarna om den ekonomiska situationen omväxlande försiktiga. Hösten 2007 började konsumenternas förtroende för Finlands ekonomi sjunka, då nyheterna om de ekonomiska problemen i Förenta staterna spreds. Botten nåddes ett år senare.

Under åren 1995–2000 trodde konsumenterna starkt på att arbetslösheten skulle minska. Hösten 1998 försvagades uppskattningarna något. Åren 2001–2005 var konsumenternas syn på arbetslöshetsutvecklingen mestadels mycket pessimistiska, och nettotalet rasade tidvis till under –20. Sedan sommaren 2006 var förväntningarna slutligen positiva, men nyheterna om permitteringar och arbetskonflikter orsakade svackor i utvecklingen. I och med den ekonomiska recessionen mörknade utsikterna kraftigt.

1.2. Den egna ekonomin och sparandet

Då den finska ekonomin återhämtade sig från depressionen, började konsumenterna tro på att också deras egen ekonomi skulle förbättras. Nettotalet som mäter förväntningar steg gradvis fr.o.m. år 1994 och nådde en nivå på +10 i slutet av decenniet. Fr.o.m. år 2004 var tron på den egna ekonomin t.o.m. lite starkare, och i februari 2005 och 2007 nådde nettotalet en rekordnivå på +14. I uppskattningarna om den egna ekonomin kan man se växlingar mellan årtiderna: i början av året, i samband med löneförhöjningar och realisationer är optimismen i regel starkare än senare under året. År 2008 nött räntestegringen och inflationen på förtroendet för den egna ekonomin.

Konsumenternas förväntningar på sina möjligheter att spara förbättrades enormt 1995–2003. Då nettotalet i slutet av år 1995 var lite över +10, har det under de senaste åren varierat mellan +40 och +50.

1.3. Konsumenternas förtroendeindikator

(Indikatorns delfaktorer: den egna ekonomin och Finlands ekonomi, arbetslösheten och sparandet.)

Under depressionsåren i början av 1990-talet var konsumenternas syn på ekonomin pessimistisk ända till år 1993. Efter det steg konsumenternas förtroende högt, men under minirecessionen i början av år 1996 blev förväntningarna åter försiktigare. Stämningen förbättrades dock snabbt och förtroendeindikatorns värde var under åren 1997–2000 mestadels över +15. Hösten 1998 ökade de globala ekonomiska kriserna, Ryssland medräknat, något på osäkerheten om landets allmänna ekonomi. Efter toppen (+22) i början av år 2000 försvagades förtroendet för ekonomin klart. Den ekonomiska utvecklingen började avta, och förtroendeindikatorn dök till under +5 under hösten 2001. Tron på ekonomin förstärktes temporärt på nytt i början av år 2002. Senare orsakade den allmänna ekonomins dåliga utsikter svackor i den stigande trenden. År 2008 försvagade dessa och också osäkerheten om den egna ekonomin mycket kraftigt konsumenternas förtroende.

1.4. Inflationen

Konsumenterna bedömde vid årsskiftet 1995–1996 att den allmänna prisnivån skulle ha sjunkit 1–2 procent från året innan. Uppfattningarna påverkades av att livsmedlen blev billigare i och med Finlands EU-medlemskap. Åren 1997–2001 var konsumenternas bedömning av inflationen mycket nära den mätta inflationen, med undantag av energi- och boendepreisernas topp år 2000. Införandet av euron i januari 2002 och den därmed sammanhängande ”psykologin”, prisavrundningarna osv. ”förvrängde” klart

konsumenternas syn på inflationen. Sedan dess överskred uppskattningarna rejält den officiella inflationen ända till slutet av år 2006.

Konsumenternas förväntningar på den kommande inflationshastigheten följer till största delen uppskattningarna av inflationen. Avsevärda undantag är 1995–1996 och det första euroåret 2002. Under åren 2004–2008 kunde man se en stigande trend i förväntningarna. Liksom uppskattningarna steg förväntningarna till sin toppnivå, men sjönk klart till år 2009.

1.5. Tidpunktens lämplighet

Åren 1996–1999 ansågs det vara mycket fördelaktigt att köpa kapitalvaror, tills uppfattningarna började försvagas år 2000 efter att inflationen accelererat något. Införandet av euron sänkte nettotalet för köp av kapitalvaror till minus, men i början av år 2003 nåddes snabbt ett nytt rekord på +37 främst tack vare att bilarna blev billigare. Uppskattningarna om köp av kapitalvaror försvagades därefter något, men var fortfarande positiva ända till sommaren 2008 och på nytt i år.

Uppskattningarna om att ta lån blev ljusare under år 1996 och steg under sommaren 1999 till ett nettotal på +42. Stegrade låneräntor och höga bostadspriser försvagade därefter emellertid kraftigt uppfattningarna om hur fördelaktigt det är att ta lån. Fr.o.m. början av år 2001 ansågs det åter vara fördelaktigt att ta lån, tills räntestegringen sänkte förtroendet fr.o.m. våren 2006 och särskilt under år 2008.

Konsumenternas syn på hur lönsamt det är att spara låg på botten (nettotalet som lägst –20) efter depressionen, under åren 1995–1997. Efter det började man anse att det också är fördelaktigt att spara i och med att inkomsterna ökade och lockande spar- och placeringsobjekt dök upp. Under år 2006 steg nettotalet för hur fördelaktigt det är att spara kraftigt och nådde snart sin rekordnivå på över +35.

2. Metoden för konsumentbarometern

Konsumentbarometern är en telefonintervjuundersökning (survey) med hjälp av vilken man mäter de finländska konsumenternas föreställningar – uppskattningar och förväntningar – om den allmänna ekonomiska utvecklingen och det egna hushållets ekonomiska utveckling samt deras planer på att göra anskaffningar, spara eller ta lån. Dessutom utreder man hur allmänna moderna maskiner och apparater är i hushållen.

Den första konsumentbarometerundersökningen gjordes i november 1987. Ända till 1991 gjordes den två gånger om året, i maj och november. År 1992 ökade man antalet undersökningsomgångar till fyra: undersökningsmånaderna var februari, maj, augusti och november. Fr.o.m. oktober 1995 har man samlat in konsumentbarometerens uppgifter varje månad på uppdrag av EU-kommissionen.

Föremål för konsumentbarometern är ett personurval som helt byts ut varje månad. Samma urval används också vid insamlingen av uppgifter för den finländska reseundersökningen och andra enkäter.

Konsumentbarometerens urvalsstorlek är 2 200 personer varje månad. Då bortfallet av svar nuförtiden är 30–35 procent erhålls svar från drygt 1 400 personer varje månad. Bortfallet av svar omfattar förutom dem som vägrat eller annars var förhindrade att delta i undersökningen också dem man inte kunnat nå.

Konsumentbarometerens intervjuer görs från Statistikcentralens telefonintervjucentral, dvs. CATI-centralen under de två–tre första veckorna varje månad. Undersökningsområdet omfattar hela landet, och konsumentbarometerens uppgiftslämnare representerar Finlands befolkning i åldern 15–74 år ifråga om ålder, kön, bostättningslän och modersmål.

Alla svarsuppgifter för konsumentbarometern upphöjs till populationsnivå med hjälp av viktkoefficienter. Viktningen korrigerar effekterna av bortfallet av svar och förbättrar uppgifternas statistiska exakthet. Viktkoefficienterna bildas med en kalibreringsmetod genom att utnyttja sannolikheten för resp. observation att ingå i urvalet. Siffrorna och serierna som publiceras har inte säsongrensats.

Tabellbilagor

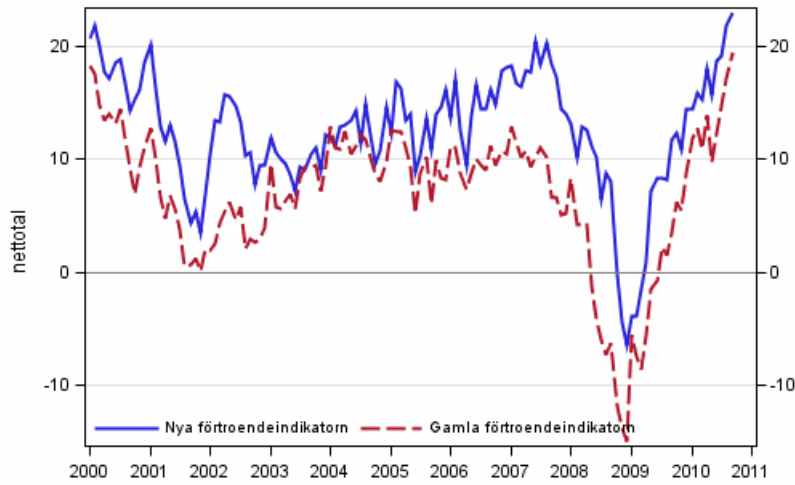
Tabellbilaga 1. Konsumenternas syn på ekonomin

	Medeltal 10/1995-	Maxvärde 10/1995-	Minvärde 10/1995-	09/2009	08/2010	09/2010	Utsikter
A1 Konsumenternas förtroendeindikator = (B2+B4+B7+D2)/4	13,2	23,0	-6,5	11,7	21,9	23,0	++
A2 Gamla förtroendeindikatorn = (B1+B2+B3+B4+C1)/5	8,6	19,5	-15,0	3,5	17,1	19,5	++
A3 Mikroindikator = (B2+D1+D2)/3	24,4	33,4	9,5	28,1	29,0	30,2	+
A4 Makroindikator = (B4+B7)/2	3,3	22,8	-39,1	-3,8	15,7	16,9	++
B1 Egen ekonomi nu (nettotal)	4,9	9,8	-4,0	-1,9	5,3	5,7	+
B2 Egen ekonomi om 12 månader (nettotal)	9,1	14,1	2,3	6,6	8,9	9,0	+/-
B3 Finland's ekonomi nu (nettotal)	2,6	29,5	-60,9	-40,4	19,4	26,9	++
B4 Finland's ekonomi om 12 månader (nettotal)	5,2	25,4	-27,1	19,5	22,8	25,4	++
B5 Inflation nu (procent)	2,2	5,8	-2,0	2,4	2,0	2,3	
B6 Inflation om 12 månader (procent)	2,1	4,6	0,6	1,6	2,4	2,6	
B7 Arbetslösheten i Finland om 12 månader (nettotal)	1,4	27,6	-51,1	-27,0	8,5	8,4	+
B8 Egen arbetslöshetsrisk nu (nettotal)	0,5	7,6	-18,8	-15,2	3,1	6,3	+
C1 Tidpunktens fördelaktighet för att köpa kapitalvaror (nettotal)	21,2	41,8	-14,2	33,8	29,0	30,4	+
C2 Tidpunktens fördelaktighet för att spara (nettotal)	11,0	36,8	-19,6	7,4	20,2	19,5	+
C3 Tidpunktens fördelaktighet för att ta lån (nettotal)	18,4	42,0	-47,1	23,1	17,9	26,8	+
D1 Hushållets penningssituation nu (nettotal)	27,1	35,1	14,7	30,0	30,6	32,4	+
D2 Hushållets möjligheter att spara 12 månader framåt (nettotal)	37,0	52,0	10,9	47,8	47,4	49,2	++
D5 Avsikter att ta lån inom 12 månader (% av hushållen)	13,5	17,8	9,1	14,4	13,9	13,8	+/-
E1 Köp av kapitalvaror 12 månader framåt vs 12 månader bakåt (nettotal)	-7,8	-2,4	-18,2	-12,9	-7,5	-6,3	+
E2 Avsikter att köpa en bil (% av hushållen)	17,6	21,7	14,2	14,2	18,2	18,0	+/-
E4 Avsikter att köpa en bostad (% av hushållen)	7,0	11,3	4,1	8,0	7,9	7,2	+/-
E5 Avsikter att använda pengar för bostadsombyggnad (% av hushållen)	18,1	27,0	9,8	23,2	24,3	23,2	++

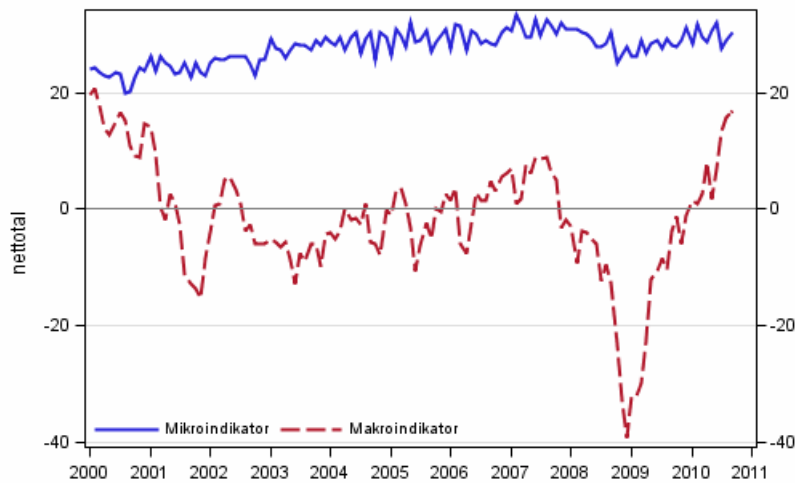

Figurbilagor

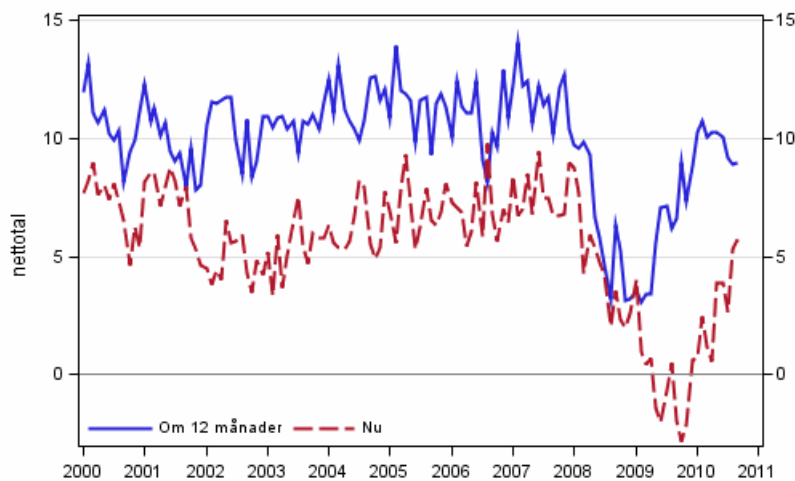
Figurbilaga 1. Konsumenternas förtroendeindikator

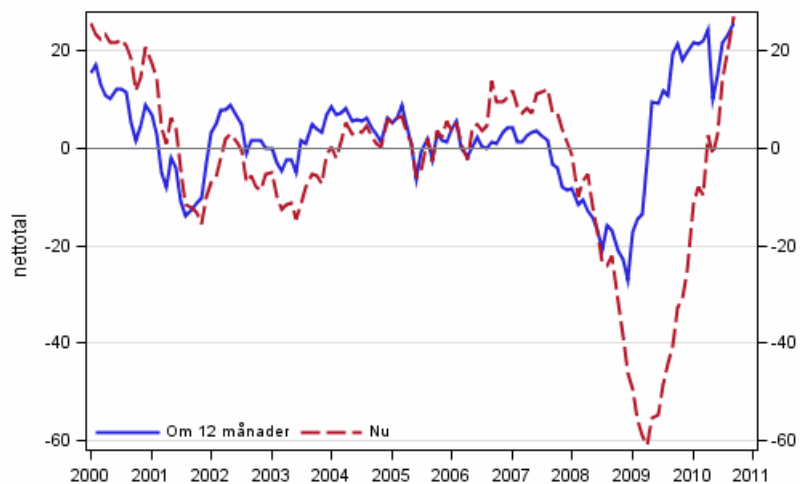
Figurbilaga 2. Mikro- och makroindikatorer

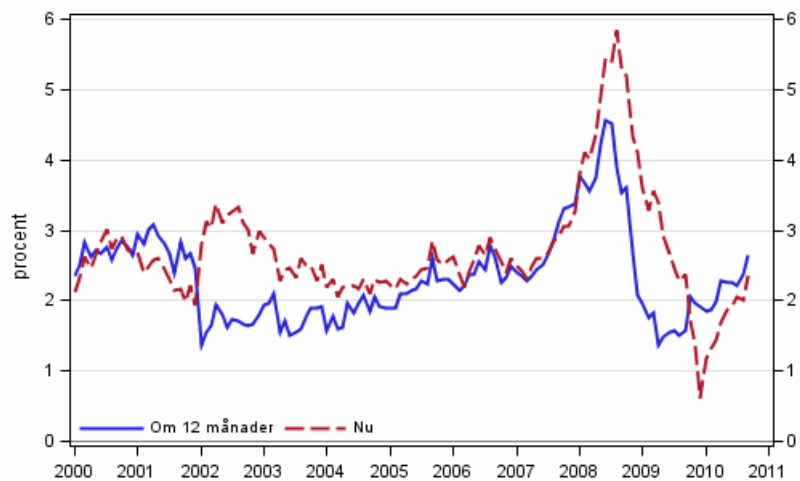
Figurbilaga 3. Egen ekonomi

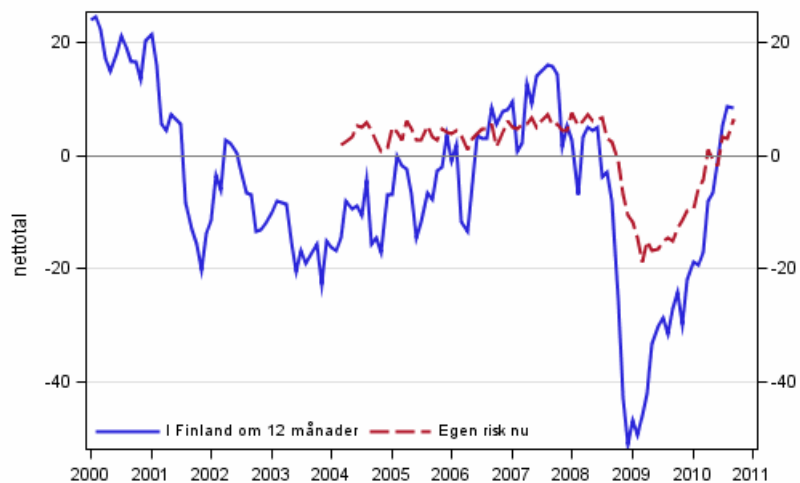
Figurbilaga 4. Finland's ekonomi

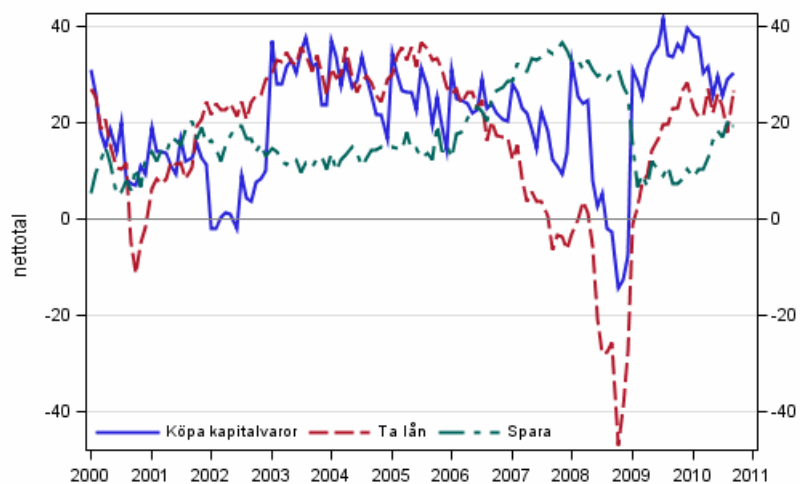
Figurbilaga 5. Inflation

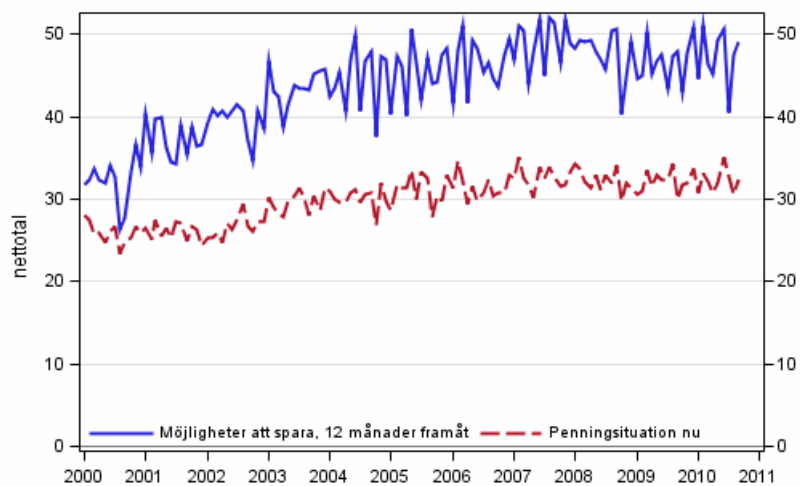
Figurbilaga 6. Arbetslösheten

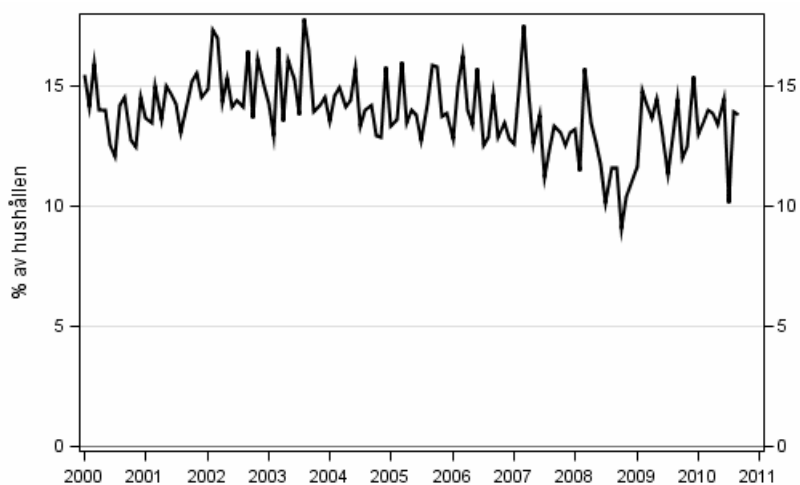
Figurbilaga 7. Tidpunktens fördelaktighet för att

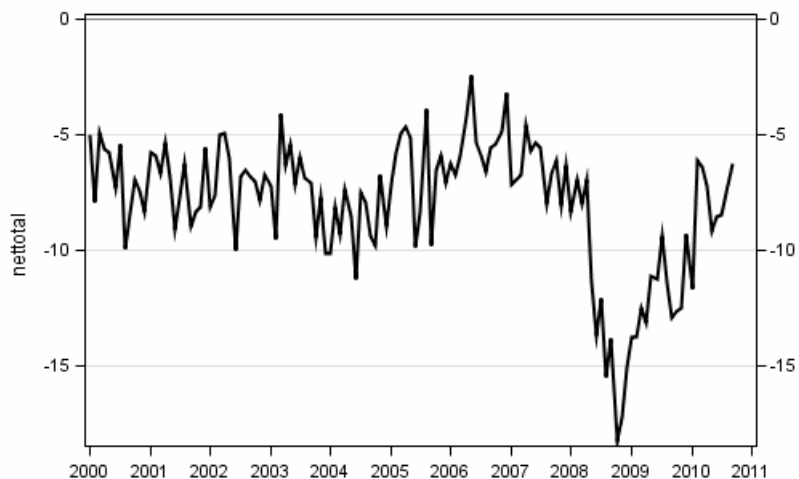
Figurbilaga 8. Hushållets penningssituation

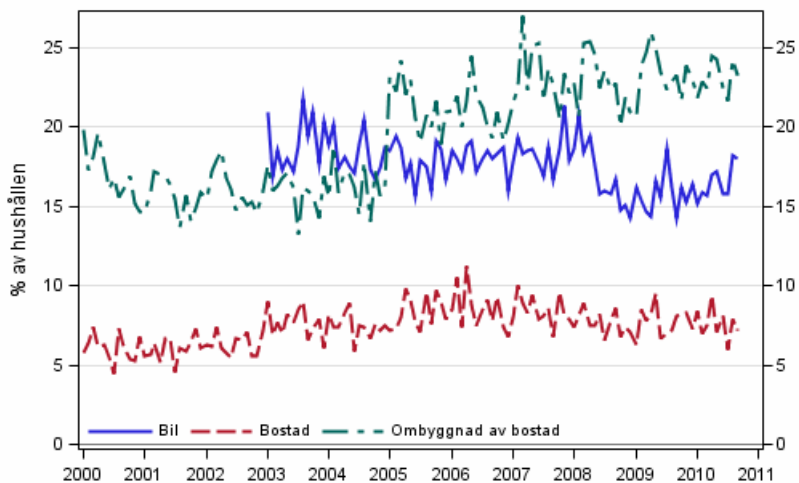
Figurbilaga 9. Hushållets avsikter att ta lån, inom 12 månader

Figurbilaga 10. Hushållets köp av kapitalvaror, 12 månader framåt vs 12 månader bakåt

Figurbilaga 11. Hushållets avsikter att köpa, inom 12 månader

Förfrågningar

Pertti Kangassalo (09) 1734 3598

Ansvarig statistikdirektör:

Ari Tyrkkö

kuluttaja.barometri@stat.fi

www.stat.fi

Källa: Konsumentbarometern 2010, september. Statistikcentralen